

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Câteva perspective

Invățămintele cari se impun din experiență făcută cu școlile noastre*)

de Dr. NICOLAE BRÎNZEU, canonic.

După expunerile istorice din numărul trecut, putem să spunem pe față și fără a lua riscul unei desmințiri, că în chestia școlilor noastre confesionale s'a comis o mare neglijență, în privința căreia nime nu se poate scuza cu aceea, că nu și-ar fi dat seama de gravitatea chestiunii și de serioșitatea primejdiei.

Se știe doar, că îndatăce a venit la putere guvernul Averescu ni-s'a pus întrebarea pe față:

Ne dați școlile, ori le luăm?!

Iar în fața acestei alternative noi parec ni nu mai știam ce voim, și unii mai slabi dintre noi păreau chiar a se bucura că scapă de grija școlilor. Mai știam și aceea, că nu ni-e permis a ne amăgi cu ideea, că interesele ne sunt asigurate și în cadrele învățământului de stat, că comitetele școlare se vor compune tot din oamenii noștri și astfel școlile virtualmente vor fi tot ale noastre, că fiind învățământul religiei luat în programul oficial, vom fi în tot cazul în o situație mai avantajoasă decât biserica din statele apusene... În ce privește asemănarea cu statele din Apus, este evident, de preferit să menții ce ai avut, decât să refaci ce ai pierdut și putem fi siguri, că dacă în statele din Apus se pune chestia ce s'a pus la noi, biserica de acolo ar fi avut altă atitudine! Apoi rolul nostru în comitetele școlare se mărginește exclusiv la procurarea mijloacelor materiale pentru școală, fără a avea vre-un drept de ingerință la numirea învățătorilor, ori la mersul învățământului. Iar că învățământul de stat cât asigură interesele religiei, ni-o puteam închipui după motivele invocate de susținătorii acestui învățământ în favoarea lui (în articolul, „Statificarea învățământului confesional” din „Revista generală a învățământului” Nr. 2 din Ian. 1924, dl G. Popa Liseanu vorbește de „influența deprimantă a creștinismului”, de „egoismul strămt și nepotrivit cu interesele publice” de același, negând, că învățământul confesional cel mai răspândit, învățământul catolic... ar putea urmări idealurile statului”), și aveam cazul atâtor învățători de stat direct contrari bisericii („Albina” publicase cazul unul învățător din Moldova, care a început să țină sătenilor șezători literare cu citiri din *Boccaccio*!). Deci procedura noastră nu o poate scuza nici un fel de bona fides, sau ignoranța invincibilis!

*

Dar precum am spus: *nici nu știam ce voim!* Voiam să menținem școlile, dar nu voiam

*) Fără a ne identifica pe deantregul cu tenorul și tendința acestor șire, le publicăm ca o nouă contribuție la chestia atât de importantă a școlilor noastre confesionale. N. R.

luptă cu statul; nu voiam luptă cu statul, dar nici nu căutam a ne asigura interesele printr'un acord cu el. Am fost un fel de fataliști, cari ne-am lăsat în grija sorții și pentru aceasta avem o răspundere din cele mai grele. Distingul nostru prepozit dela Blaj, pâr. Iacob Popa, recunoaște, într'un articol publicat nu demult în aceste coloane, că lupta noastră pentru școală a fost „poate nu deajuns stăruitoare, ori, pentru lipsa de solidaritate între cele două biserici românești din Ardeal, n'a atins rezultatul dorit”. Ei bine n'avem dovezi, că s'a căutat aceea solidaritate; dar dacă da: n'am știut-o noi, că nu poți scoate din sciau smochine, că a te solidariza cu cineva în munca pozitivă, e admis, e bine chiar, dar în munca negativă, poate fi o crimă?! Mai nainte se spunea într'o notiță, tot în „Unitatea”, că biserica noastră, pentru a-și salva dreptul la edificiile școlare, ar fi renunțat chiar la o luptă, din care nu s'ar fi ales, decât cel mult cu onoarea steagului. Mărturisim, că oricât ne-am bătut capul, n'am putut afla sensul acestei informații*); ea însemna, că s'ar fi admis chiar discutabilitatea dreptului nostru de proprietate asupra edificiilor. Cu alte argumente, cu alte arme aveam noi să mergem în luptă, nu cu dreptul acesta, care nu putea fi pus în discuțiune; și în schimbul altor concesii aveam să ne dăm platnici, nu pentru aceasta!

„În ceea ce privește dreptul de proprietate asupra clădirilor școlare, ridicate de popor pentru școală, evident cu mari jertfe din partea bisericilor, chestiunea aceasta își poate ușor găsi soluțiunea sa în Propunerile ce a făcut ministerul prelaților noștri”, zicea dl Popa Liseanu (l. c.).

Cu totul altă pildă de luptă pentru „citatele neamului și bisericii”, ne-au dat minoritarii, cari, părăsiți de bisericile românești, au susținut lupta și au ajuns să elupte și dreptul lor de publicitate și — încâtva — chiar și subvențiunea dela stat. Tot ce s'a făcut pentru îndulcirea unor dispoziții din legea învățământului particular, e meritul minorităților; dacă la discuția legii învățământului de stat și-au avut partea lor frumoasă și ai noștri, la legea aceasta din urmă, pe cât știm, niciunul nu a ținut să iee cvântul!

Deci bine să ne însemnăm: Cu ocazia legii pentru statificarea învățământului, am susținut lupta în parlament! Arhieriei noștri au ținut, într'adevăr, discursuri memorabile și la

*) Informația constata pur și simplu un fapt și printre șire putea să citească oricine, că redacția nu prea era încântată de realitatea puțin mângâitoare, pe care o înfățișa acea informație. N. R.

înălțime academică. Dar cine va putea combate afirmația, că toată lupta noastră parlamentară a avut mai mult un rol demonstrativ, devremece nu i-a venit într'ajutor lupta extraparlamentară, prin presă, adunări, prin înrolarea în luptă a mirenilor noștri, prin închiegarea rândurilor poporului, prin organizarea operei! Nime să nu zică, n'ar fi reușit! Ce n'ar fi reușit poate la 1919—20, avea să reușescă la 1924. Să nu creadă nime, că poporul e impasibil în fața acestei chestii, că vede bucuros, cum statul îl batjocorește cu învățătorii, ce-i trimite, că poporul nu se revoltă unde vede, că nimic alta nu s'a schimbat, decât ca în loc de a-și trimite fiecare confesiune copii la școala sa, acum merg toți la școala neunită din sat! Nu era permis să lăsăm din combinație poporul, cum nu l-am lăsat în 1918; învățătorii și atunci s'au statificat, dar biserica cu poporul au mântuit școala!

Dar... noi n'am prea știut ce voim! Păcat, mare păcat! O vom ști-o de acum înainte?

Art. 110 al Legii asupra învățământului particular (promulgat în „Mon. Oficial” dela 22 Dec. 1925) dispune următoarele: „Actualele școli cu drept de publicitate vor putea funcționa mai departe cu acest drept, în limitele legii de față, dacă probează că l-au posedat înainte de 1918... și dacă îndeplinesc condițiunile legii de față, făcând o cerere ministerului în această privință în termen de 3 luni dela promulgarea acestei legi, arătând mijloacele din cari se susțin”. Pe cât știm, autoritățile noastre bisericești au avizat ministerul, că școlile noastre confesionale, cari existau la 1 Decembrie 1918 există încă și în timp util îi vor trimite tabloul lor, cerând a se admite funcționarea lor pe mai departe și luarea unor măsuri în consecință, în regulamentul pentru aplicare a acestei legi.

Cum însă susmenționatul articol de lege cere a se arăta și mijloacele, din cari se susțin școlile, nu știm, ce se face în această privință. Dacă școlile noastre rămăneau în funcțiune barem pământul ce s'a dat la reforma agrară l-ar avea școlile noastre și cu ajutorul lui ne-am ajuta mult (în felul acesta se susține încă, singura noastră școală confesională la Șeitini, grație agilității fostului protopop Maior!). Azi însă școlile noastre nu au decât edificiile, dar și acestea ocupate de către stat. În privința aceasta iarăși știm, că autoritățile bisericești au dat ultimatum, că dacă până la 1 Martie nu va fi „îndrumată spre o soluționare dreaptă și echitabilă”, se va recurge la ajutorul justiției! Sub soluționare dreaptă și echitabilă, în acord cu principiul de a ne menține școlile confesionale, nu putem înțelege alta, decât revenirea la status quo din 1922, cu acordul dela Blaj și Sibiu, prin dealararea școlilor noastre de existente și în funcțiune cu învățătorii de stat detașați! Pot spune, că în satele noastre unite din Banat se aud deja glasuri,

cari cer aceasta, chiar din partea poporului; poporul e deja sătul de avantajii școlii de stat, vede că — afară de salariul învățătorului — de toate el are să se îngrijească, în schimb însă n'are nici un drept la școală. O acțiune în acest sens, la poporul nostru se poate începe cu toată încrederea. Numai să se organizeze și să se susțină cum se cuvine!

Să ne dăm seama ce voim! Voim salvarea marilor interese, legate de învățământul confesional, în favorul căruia se manifestă tot mai multă simpatie în Apusul luminat. Voim, ca condescendența dovedită de noi față de stat în chestia școlară, să nu fie răsplătită cu răsplata haiducului din codru și a pașalicului Voim să dăm și altora pildă de conștiința datoriei, dela care nu-i permis a dezerta! Nu voim, ca lumea să ne arete cu degetul ca pe niște trădători, cari am lăsat o moștenire lugubră urmașilor noștri! Voim cinstea steagului, chiar dacă numai cu aceea am rămânea. Voim să se sfârșească odată cu echivocul, cu duplicitatea, cu prezumțiunile false, cu speranțele înșelătoare, cu încrederea în aceia cari ne vor moartea.

Să nu se uite, că avem a face cu aceia, a căror scop mărturisit e și *nimicirea școlilor secundare confesionale!* „Ni-se vorbește, scria dl Popa Liseanu, în articolul susmenționat, de serviciile cele mari ce le-a adus neamului nostru școalele confesionale române din Ardeal, în special liceele din Blaj și Brașov. Nimenea nu tăgăduiește aceste servicii. Dar tocmai aceste servicii aduse pe teren național ne obligă să desființăm pe viitor școala confesională. Școalele noastre confesionale, în afară de instrucțiunea care o dădeau tinerilor, le inculcau în suflet idei și tendințe potrivnice statului, în care ele funcționau. Și fiindcă ele astăzi nu mai au rolul din trecut... *existența lor ca școli confesionale nu-și mai are justificarea...*”

*

Când alături de mănăstirea sf. Treimi va fi un liceu, al cărui director va comanda elevii la capela ortodoxă; ai cărui elevi se vor împărtași toți dincolo: va fi culmea rușinei în istoria bisericii noastre și cerul va cădea asupra celorce, în timpuri de criză n'am avut tăria de-a da acestei probleme îndrumarea de lipsă.

Dar asta nu este iertat să se întâmple.

Registrele parohiale. Introduse întâiu în eparhia noastră de Oradea, anul trecut le-a impus și Preasfințitul Lugoșului și „Sionul românesc” de acolo anunță mai nou, că ele sunt cerute și în celelalte două eparhii ale provinciei noastre.

Faptul nu poate decât să ne bucure, fiindcă registrele acestea, un fel de raport de zi al preotului, în care se notează, la rubrici pregătite înainte, toate momentele pastorale ale zilei, sunt de un neprețuit ajutor pentru controlul ce se impune tot mai imperios față de activitatea clerului nostru, dar ele aduc serviciile cele mai bune și statistice bisericești, care nici pe departe nu este încă organizată, cum ar merita și cum ar pretinde-o folosul imens ce poate veni de pe urma unei bune organizări a ei.

Chestia aceasta am mai atins-o în legătură cu raportul statistic al arhidiecezei, dar nu știm că îndemnul nostru pentru o uniformizare și generalizare a dispozițiilor referitoare să fi avut ceva rezultat până acum. Ceeace nu s'a făcut din această parte, poate să vină de pe urma acestor registre și de aceea n'ar strica poate, ca eparhiile cari le-au experimentat să emite singure a-le generaliza prin recomandarea lor și în celelalte două eparhii.

Cronică bisericească.

O conferință despre unirea bisericilor românești. În seria conferințelor despre România, aranjate la Paris de misiunea universitară catolică de propagandă franceză — care a făcut vara trecută o călătorie și la noi —, s'a vorbit mai pe urmă și despre problema unirii bisericilor.

Conferința a avut loc sub prezidiul Monseniorului Chaptal, la „Societatea de geografie”, unde abatele Bottineli — un bun cunoscător al stărilor dela noi — a expus mișcările unioniste din România, întemeiat pe documente atât de frapante (părerile dlui Ghibu, ale episcopului Visarion ș. a.), încât d. N. Iorga, care era de față și căruia nu-i prea convenea teza pusă în lumina catolică a Franței, a rămas direct uluit. A doua zi a și trimis apoi „Neamului Românesc” un articol, în care invită pe d. Ghibu, mitropolitul Pimen și alții să grijească pe viitor mai bine de vorbele, pe care le spun.

Dar ortodoxia este definitiv compromisă și astfel valul ce s'a pornit, chiar și la noi, pentru abandonarea ei, va merge înainte.

Impotriva imoralității. Urmând pildele din toate părțile lumii catolice, episcopatul austriac a dat și el de curând o pastorală colectivă, în care se ridică cu multă asprime impotriva scăderii simțului moral al societății moderne.

Ea interzice băile și sporturile, la cari iau parte reprezentanți de ambe sexe și mai ales sporturile practicate de tinere fete, în public. Ordonă pentru băile la mare separație absolută între sexe și portul de costume cuviincioase. Interzice excursiile la cari iau parte fete și băieți împreună. Interzice deasemenea dansurile moderne și îmbrăcămintea femeiască indecentă și termină cerând părinților să-și impună toată autoritatea pe lângă fi și fiice, oricât de mari ar fi de vârstă.

Venite acum la începutul postului mare, îndemnul acestui episcopat sunt vrednice de toată luarea aminte și n'ar strica să se urmeze și la noi întru toate.

Ultima scrisoare a Cardinalului Mercier. Este o scrisoare, pe care a trimis-o arhiepiscopului anglican de Canterbury, cu care repausatul Cardinal avuse cunoscutele „conferințe dela Malines” asupra reunirii bisericii anglicane cu biserica Romei.

Cuprinsul acestei scrisori, dictate secretarului cu abia câteva ore înainte de moarte, nu se cunoaște încă în publicitate, dar faptul că ea s'a scris, este o nouă și hotărâtoare dovadă, că autorul ei a socotit încercările de reunire a bisericii anglicane cu vechea și marea biserică a Romei una din preocupările de căpetenie ale vieții sale. Ziarul „La Libre Belgique”, din care luăm această informație, spune că după ce dictase scrisoarea — o scrisoare mai lungă, care-l slăbise cu totul —, Cardinalul a avut o sincopă, provocată de efortul de creșterii, în urma căreia câțiva picuri de sânge se iviră pe buzele muribundului, o dovadă sigură că documentul, care este azi în mâinile arhiepiscopului anglican, este roada unui efort suprem, pe care nu l-a mai supraviețuit decât puține sferturi de oră.

În fața memoriei lui se închină lumea întregă și catolicismul de pe întreg rîngolul i-o cinstește cu comemorări vrednice de mărimea celui dispărut. N'ar strica deci ca și biserica noastră — agitată și ea pe chestia unirii bisericilor —, să se gândească la dânsul.

Guvernul sârb și catolicii. În ședința dela 21 Februarie c. a Scupcinei sârbești, ministrul de externe al Iugoslaviei s'a ridicat cu energie împotriva calomniilor răspândite în țară, sau în străinătate, după care guvernul din Belgrad era arătat ca persecutând pe catolici și puțin doritor de-a întretine relațiuni bune cu Vaticanul, spunând între altele următoarele:

„Sunt ministru de atâția ani, și pot afirma că niciodată, nici eu și nici colegii mei, nu am manifestat cea mai mică aversiune față de biserica catolică. Totdeauna ne-am străduit să îmbunătățim cât mai mult cu puțință relațiunile cu Vaticanul. Principala piedică în calea silințelor noastre în această privință a venit din partea cercurilor, care pretind că ar avea la noi monopolul apărării catolicismului. Biserica catolică nu are nevoie de apărători, căci reprezentând aproape jumătate din populația țării noastre, ea este obiectul respectului unanim al poporului iugoslav și nici un pericol nu o amenință și n'ar putea-o amenința vreodată.

Pe urma acestor declarații se vor calma, sperăm, definitiv și spiritele panortodoxe dela noi, cari manifestau o deosebită bucurie față de o eventuală rupere a legăturilor Sfântului Scaun cu Iugoslavia.

Din opera lui Pangalos. Așa se numește dictatorul militar al Greciei, care se anunță că vrea să reformeze și viața internă a mănăstirilor grecești, adevărate cuiburi ale trândăviei. Într'un discurs ținut de curând el a spus, că va da un ordin, conform căruia mănăstirile nu vor mai putea primi călugări noi, iar din cei ce au intrat deja, călugării mai tineri de 50 ani vor trebui să părăsească mănăstirile „pentru a se aplica la alte îndeletniciri decât lenevirea”. — După acest plan alui Pangalos, în cel mult 10 ani Grecia va fi cu totul curățită de călugări, afară doar de o mică ceată de bătrâni.

Și când te gândești, că în mănăstirile ortodoxe de pe la noi încă nu e mult mai bine decât în Grecia!...

Săptămâna politică.

Prevederile noastre din numărul ultim referitoare la *alegerile comunale* s'au confirmat pe deantregul. În frunte cu Bucureștii, listele frontului unic au biruit în toate orașele de seamă ale țării, înfățișând un total de 160,110 voturi față de abia 77,894, câte s'au dat la orașe pentru listele liberalo-maghiare. În procente cifrele acestea se traduc cu 68% pentru opoziție și 32% pentru guvern.

— Dar dezastrul nu este încă complet. El urmează să se mai întregască în *alegerile de balotaj* fixate pe ziua de ieri, 26 Februarie. În frunte cu capitala Bucovinei, toate cele 16 orașe reședințe de județ și aproape toate celelalte 13 orașe nereședințe, unde se țin aceste alegeri, au avut Vineria trecută în frunte listele opoziției unite, așa că cu toate sforțările nemaipomenite pe cari le depune acuma guvernul, bilanțul orășenesc al acestor alegeri nu mai poate ieși decât împotriva celorce caută a se mai crampona la putere.

— Palma ce-a căpătat-o guvernul în aceste alegeri s'a învederat și prin faptul, că *ședințele parlamentului au fost din nou amânate* până la 1 Martie. Ca pretext pentru această amânare s'au luat balotajele, dar adevăratul ei motiv este înfrângerea zdrobitoare, la care nu s'au așteptat nici cei mai pesimiști membri ai guvernului.

— Ca o urmare a acestei înfrângeri, gazetele anunță, că *activitatea parlamentară se va reduce la votarea legii electorale*, singura

lege mai de seamă, de care se va mai ocupa actualul parlament. Nici chiar pentru legea timbrului nu mai este nici o nădejde să treacă, iar legea odioasă a cultelor se va îngropa probabil și ea odată cu pactul liberalo-maghiar, care n'a adus guvernului actual decât odiul tuturor oamenilor de bine ai țării.

— Soarta guvernului actual fiind astfel definitiv sigilată, se pune din nou și de astădată deschis și pe față chestiunea viitorului guvern. Cel mai indicat pentru formarea lui este desigur partidul național, în colaborare cu cel țărănesc, dar cunoscând greutățile din jurul acestei colaborări, faliții politici ai regimului de ieri s'au pus pe lucru din greu, pen-a o zădărnici și a întârzia astfel opera de în-sănătoșire morală, pe care o aștepta dela ea o lume întreagă.

— Cu toate aceste uneltiri foarte puțin onorabile, și cu toate greutățile inerente acestei colaborări, avem impresia că partidul național și cel țărănesc, cari sunt alături și în alegerile de balotaj, nu pot să nu ajungă cât mai curând și la acordul de guvernare, fără de care întreagă biruința din aceste alegeri ar putea deveni absolut iluzorie. Din ambele părți se vor aduce, suntem siguri, jertfele ce se impun, dovedind prin aceasta că aspirațiile lor de guvernare nu sunt meschine aspirații de căpătuire.

— Ca termin pentru retragerea guvernului se fixează jumătatea a doua alui Martie, așa ca Paștile dela începutul lui Aprilie vor aduce cu siguranță și învierea politică a țării.

Știri mărunte.

Personale. Amânându-se din nou lucrările parlamentului, I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit VASILE s'a întors Miercuria trecută la reședință, urmând ca la începutul săptămânii viitoare să fie iarăși în capitală.

— P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. Dumitru Coșofan de adm. parohial la Lupu, iar pe d. Traian Lincariu de practicant la oficiul arhidiecezan.

Crucea împodobește din nou Colosseul din Roma. Se știe, că după ocuparea Romei de trupele garibaldiște, guvernul italian a înlăturat, prin anii 70 ai veacului trecut, crucea de pe Colosseul roman, unde mii de martiri și-au dat viața pentru Hristos în timpul persecuțiilor păgâne. De curând ea a fost ridicată din nou, fără solemnitate mai deosebită, dar în aplausele însuflețite ale lumii întregi, așezându-se în soclul ei moaște aduse de pe muntele Golgotha și din grădina Gethsemani. — O nouă dovadă, că vremile s'au schimbat și în Italia deabinele în favorul crucii creștine.

Adunarea generală a scriitorilor români. În două Dumineci consecutive s'a ținut la București luna aceasta adunarea generală a scriitorilor români (S. S. R.), sub prezidiul dlui Liviu Rebreanu. Dintre hotărârile acestei adunări se remarcă cea referitoare la membrii societății, care nu admite ca membri decât scriitori cu cel puțin trei volume publicate, ori o colaborare de cel puțin 5 ani la revistele literare. O măsură cam drastică, de pe urma căreia o întreagă serie de scriitori încetează de-a mai fi membri ai societății. — Premiile literare s'au distribuit precum urmează: Premiul »Brătescu Voinești« de 25.000 Lei l-a luat d. Basarabescu, cel de poezie (6000 Lei) s'a dat dlui A. Cotruș, premiul de proza S. S. R. (4000 Lei) a ajuns dlui N. Pora, iar premiul Benvenisti (de 2000 Lei) a fost luat de d. I. Dongorozi.

Locale. Dumineca viitoare, a treia din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, profesor la liceul de băieți.

— În cadrele despărțământului Blaj al Asociațiunii s'a ținut Dumineca trecută o frumoasă și deosebit de instructivă conferință din partea dlui profesor Victor Stanciu, trimis de extensiunea universitară din Cluj. Dl Stanciu a vorbit despre nașterea și moartea pietrilor, captivând până în capăt atențiunea auditorului numărös. — Măine va vorbi d. Panaitescu.

Despărțirile de căsătorie au ajuns o adevărată plagă a societății moderne. Favorizat de ideile liberale ale veacului, și ajutat în mare parte și de atitudinea mälăiață a unor biserici (între cari se numără și cea ortodoxă), divorțul face adevărate ravagii, expunând copiii unor stări insuportabile, cari numai cîste nu fac civilizației moderne. După un studiu mai nou al profesorului iezuit Le Buff, dela universitatea catolică Fordham din Newyork, în America tot a șasa căsătorie se desface, așa că în ultimii 50 ani s'au desfăcut nu mai puțin decât două milioane și jumătate de căsătorii. Mai rare sunt divorțurile în Canada, unde numai la 161 căsătorii vine un divorț și mai frecvente sunt azi în Rusia, unde în materie de căsătorii există doar această singură lege: Nime nu se poate divorța și căsătorii pe an mai mult decât de 3 ori.

Noul catalog de ziare Rudolf Mosse. Într'o execuție binișor superioară celei din anul trecut, a apărut de curând al doilea volum al catalogului presei din România, cel pe 1926, scos de agenția de publicitate R. Mosse din București. Afară de o orientare globală asupra întregii presei din România, catalogul ne dă caracteristica (pe alocurea greșită) a fiecărui ziar sau reviste, apoi toate datele necesare pentru reclame (prețul de publicitate, dimensiunile paginilor, coloanelor ș. a.), așa ca pentru comerț și industrie — care are în reclamele gazetărești un aport foarte însemnat — catalogul acesta este de o utilitate deosebită.

Clopotele firmei Buzdughină și Hoza. Din Drighiu (Sălaj) ni-se cere să anunțăm, drept mulțumită pentru serviciul prompt al acestei solide firme românești, că credincioșii noștri de acolo sunt deplin mulțumiți de clopotul livrat de această firmă dela Sibiu. Sfințirea lui s'a făcut la 7 Februarie, o zi de adevărată bucurie pentru întreagă comuna, care a contribuit, cu mic cu mare, la cheltuielile împreunate cu aducerea acestui clopot.

† **Amalia Câmpian,** soția preotului nostru din Rușeni (eparhia Gherlei), s'a stins la 2 Februarie c. în vîrstă de abia 29 ani, fiind în al 13-lea an al căsătoriei sale. Afară de 4 copii minorenți și de soțul nemângăiat, o deplâng număröse rudeni — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

P. Făgăraș. Deși lucrurile de cari ne scrieți s'au petrecut »înaintea alegerilor comunale«, ele sînt de o așa gravitate, încât neapărat se impune un raport amănunțit către Consistor, care nu va putea lăsa atari imixțiuni fără cuvenitul protest.

„Crucea“. București. Greșiți foarte mult — și nu spre binele instituției pe care o serviți —, amăgindu-Vă cu aceea, că »laicizarea bisericii ortodoxe vine din spiritul timpului și metodele modernismului...«, de care nici catolicismul nu e scutit, iar nu din motivele expuse cu atăta plasticitate de d. Tiberiu Vornic în Nr. 2 c. al acestui organ. Și pentruca să vedeți, că aceasta nu este numai părerea »Unirii«, Vă prezintăm aici după numărul dela 21 Febr. c. al ziarului sibiian *Cuvântul Poporului*, un fel de »Leibjournal« al dlui I. Lupaș, următoarele șire luate din articolul *Biserica și d. Ionel Brătianu*: »Astfel d. I. Brătianu a ajuns de mântuitor al creștinătății române și... capul văzut al bisericii ortodoxe. Cine ar fi crezut vreodată, că această biserică națională zisă dominantă să fie dominată de-un partid de necredincioși (!) în toate faptele lor... Cine ar fi crezut vreodată, că odăjdiile episcopoești și cărja episcopoească să fie niște ușoare unelte de târguială și căpătuială pentru aceia cari se dovedesc cei mai ascultători cățăi ai liberalilor! — Or, asta nu se cheamă »spiritul veacului« și »metodele modernismului«, ci pur și simplu: »lichelism politic«, care nu a prins și nu va prinde nici când rădăcini în pământul catolicismului.

„Telegraful român“. Sibiu. La ineptiile dia fruntea numărului DV. dela 23 Februarie, »Sinedrionul — cităm dela DVoastră — canonicilor deprins să-și văcu-iască (?) în uztura tuturor privilegiilor cumpărate cu prețul scump al trădării marilor interese naționale și creș-

tine«, Vă răspunde următoarele: Articolul 41 al noului regim al cultelor se împotrivesc nu numai tezei catolice a »donquichotestilor revoluționari din micile Rome ale României«, al cărei aderent n'a ajuns, cum »puneți, și d. ministru Lapedatu, ci se împotrivesc și autorităților canonice ale ortodoxiei, mitropoliților Șaguna și Milaș, cari ambii sustin că averile bisericesti nu sînt ale parohiei ci ale cultului Binevoști deci a-i combate pe aceștia și lăsați canoanele apusene, fiindcă acelea de fapt sînt un »haos«... pentru, vorba vine, »puțina DVoastră pricepere«.

F. Vașad. Revista de care întrebați n'a scos anul acesta nici un număr, dar n'are de gînd să-și sisteze apariția. După cât știm, va ieși ca număr dublu pe la începutul lui Martie.

S. Dobrești. Nu putem publica cele trimise. Chestiunea ce atingeți iese din cercul preocupărilor noastre directe și... prea pare a fi din domeniul fantaziilor irealizabile.

„Biserica și școala“. Arad. Angajați acum în alte direcții, ne vom ocupa de noile DVoastră »ciuhandisme« abia în numărul proxim. — Deci »puțintică răbdare«.

Direcțiunea Liceului român unit de fete. Beiuș. Am primit 180 Lei abonament pe anul curent.

Dr. G. Târgu-Murăș. Confirmăm primirea sumei de 190 Lei. Achitat până la finea anului curent.

P. Petrila. Am primit 500 Lei. Din această sumă, 170 Lei au trecut în abonamentul anului viitor.

Oficiul parohial. Vulcan. Achitat până la 31 Decembrie 1926. Restanță nu este.

Dr. P. Beiuș. Confirmăm primirea sumei de Lei 180.

Adânc recunoscători tuturor persoanelor, cari au avut bunătatea de a ne mîngăia, fie prin condoleanțe, fie prin participare la actul trist al înmormîntării scumpului nostru soț, tată și bunic, IERONIM DĂNILA, fost protopop gr.-cat. al Cătinei, le aducem și pe această cale viile noastre mulțumiri.

Cătina, la 15 Faur 1926.

Intristata familie.

Parohia română unită. — Cerghid.

(99) 1 2 **Concurs.**

Pentru edificarea noiei biserici greco-catolice din Cerghid, județul Mureș, prin aceasta escriem concurs.

Concurenții sînt rugați să-și înainteze ofertele în scris în plic sigilat, pînă la 18 Martie a. c. ora 12 din zi, la subsemnatul oficiu parohial, sau la primcoratorul onorar Victor G. Maior în Târgu-Mureș, strada G. Coșbuc 21, unde se pot vedea devizul, condițiunile de edificare și formularul de contract, în fiecare zi dela orele 8—12.

Licitățiunea minuendă se va ținea la 21 Martie a. c. la ora 3 (15) din zi și vor putea lua parte numai cei ce vor fi depus ofertele în timpul sus indicat și dupăce vor depune vadiu de 100/0, adevă 35.000 lei.

Cerghid, din ședința curatoratului parohial, ținută la 16 Februarie 1926.

Octavian Dragoș
adm parohial.

Teodor Vodă
curator.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 8—52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și odăjdiile bisericesti: Vestminte și Prapori din cele mai bune stofe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc pînă ce nu se va com-

vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințului Carol Nr. 6.

„VULTURUL“, Institut de credit și economii, Societate pe acții în Diciosânmărtin.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai băncii „VULTURUL“ inst. de credit și economii s. p. a. în Diciosânmărtin, sunt invitați în toată onoarea, în sensul §-lui 22 și urm. din statute, la a XIX. adunare generală ordinară, care se va ține în Diciosânmărtin Sâmbătă la 6 Martie 1926, la orele 14, în localul institutului.

OBIECTELE SUNT:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul consiliului de administrație, raportul comitetului de cenzori, stabilirea bilanțului și darea absolutului.
3. Distribuirea profitului net.
4. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1926.
5. Intregirea consiliului de administrație.
6. Eventuale propuneri, cari înainte de adunarea generală cu 15 zile au fost înregistrate la institutul nostru.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual documentul de plenipotență, până la 4 Martie a. a. la casa inst. nostru sau la institutele membre ale „Solidarității“.

Diciosânmărtin, la 6 Februarie 1926.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Simion Moldovan m. p.
v. președinte.

Alexandru Maior m. p.
director-executiv.

Bilanț pe anul al XIX-lea de gestiune 1925.

Active	C o n t u l		B i l a n ț		Pasiv
Cassa în numerar		590.751·81	Capital societar		1,200.000·—
Cambii cu garanți	2,181,730·—		Fond de rezervă	400.000·—	
„ „ acoperiri hip.	5,702.703·50	7,884.433·50	„ „ pens. al funcț. instit.	200.000·—	
Conturi curente debitoare		5,392.888·75	„ pentru creanțe dubioase	40.000·—	640.000·—
Efecte		115.000·—	Depuneri spre fructificare		6,907.863·31
Imobile		100.000·—	Conturi curente creditoare		4,044,972·—
Diverse conturi debitoare		365.129·94	Depozite provizorii		821.066·24
			Reescompt la Banca Națională		456.437·51
			Dividendă neridicată		7.782·—
			Interese tranzitoare		175.862·81
			Profit curat		194.220·—
		<u>14,448.204·—</u>			<u>14,448.204·—</u>

Debit	C o n t o P r o f i t ș i P i e r d e r e.		Credite	
Interese la depuneri spre fructificare	403,495·13		Interese și comisioane	1,268.298·11
„ „ conturi curente creditoare	173.259·11		Chirie	2.350·—
„ „ reescompt	19.833·25	596.587·49		
Salare		254.700·—		
Marce de prezență		8.400·—		
Cheltueli de administrație		163.578·24		
Porto		10.106·—		
Impozite		43.056·38		
Profit curat		194.220·—		
		<u>1,270.648·11</u>		<u>1,270.648·11</u>

Diciosânmărtin, la 31 Decembrie 1925.

Alexandru Maior m. p.
director.

Carol Simény m. p.
contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Victor G. Maior m. p.
președinte.

Simion Moldovan m. p.
v. președinte.

Victor Muntean m. p.
contabil expert.

Dănilă Boilă m. p.

Iulin Laslo m. p.

George Săbău m. p.

Gregoriu Șimon m. p.

Nicolae Frâncu m. p.

Ioan Baia m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE.

Aurel C. Domșa m. p. președinte, contabil autorizat
Augustin Chețian m. p.

Nicolae Todoran m. p.

Teodor VasIU m. p.

Petru Coman m. p.